

Türkçe ?? Zanaatkârl??? (Job Crafting) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçe ?? Zanaatkârl??? (Job Crafting) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31924>

Özet

Türkçe ?? Zanaatkârl??? Ölçe?i, çal??anlar?n i?lerini proaktif olarak yeniden ?ekillendirme çabalar?n?, yani **i? zanaatkârl??? (job crafting)** davran??lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilm? 27 maddelik bir araçtır. Ölçek, bili?sel, ili?kisel ve görev zanaatkârl??? olmak üzere üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsaml? ke?fedici ve do?rulay?c? faktör analizleri ile desteklenmi? olup, psikometrik özelliklerinin Türkçe konu?an popülasyonda geçerli ve güvenilir oldu?unu kan?tlamaktadır. Bu ölçek, örgütsel davran?? alan?nda çal??anlar?n motivasyonu ve i? tatmini gibi konularda ara?t?rmalar yapmak için kritik bir araç sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

?? zanaatkârl???, **Job Crafting**, örgütsel davran??, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenilirlik, bili?sel zanaatkârl?k, görev zanaatkârl???, ili?kisel zanaatkârl?k.

Yazarlar

Meltem Yavuz, ?pek E. Artan.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **i? zanaatkârl??? kavram?n?n** Türkiye ba?lam?nda kültürel ve dilsel olarak uygun, geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülebilmesini sa?lamaktır. Bu kavram?n üç temel boyutunu (görev, ili?kisel ve bili?sel zanaatkârl?k) kapsayan standardize edilmi? bir ölçüm aracı olu?turulmuştur.

Geli?tirme çal??ması, 2019 y?l?nda yay?nlanm?? olup, akademisyenlere ve insan kaynaklar? profesyonellerine, çal??anlar?n i?lerini ki?iselle?tirme düzeylerini ölçerek i? tatmini, performans ve örgütsel refah üzerindeki etkilerini incelemeye kullan?labilecek bilimsel bir zemin sunmayı hedeflemiştir.

Yapı

Türkçe ?? Zanaatkârl??? Ölçe?i, çal??anlar?n kendi i? rollerini ve ili?kilerini proaktif olarak ?ekillendirme davran??lar?n? ifade eden **i? zanaatkârl??? yapı?s?n? ölçmektedir. Ölçek, 27 madde ile bu yapı'n?n üç farklı boyutunu ele almaktadır:**

Görev Zanaatkârl???: Çal??anlar?n i?lerinde yapt?klar? görevlerin say?s?n?, türünü veya kapsam?n? de?i?tirmesi.

İli?kisel Zanaatkârl?k: Çal??anlar?n i? yerindeki ki?ileraras? etkile?imlerinin niteli?ini ve kimlerle

ili?ki kurdu?unu düzenlemesi.

Bili?sel Zanaatkârl?k: Çal??anlar?n i?lerini, görevlerini veya i?lerinin genel amac?n? zihinsel olarak yeniden çerçevlendirmesi ve anlamlandırmas?.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik analizleri, iki farklı örneklem grubu üzerinde gerçekleştirilen kapsamlı istatistiksel çal??malarla desteklenmiştir. Yapı geçerliliğini de?erlendirmek için ke?fedici faktör analizi (KFA) (n=247) ve doğrulayıcı **faktör analizi** (DFA) (n=688) uygulanmıştır.

KFA sonuçları, 27 maddenin üç faktör boyutunda toplandı?n? ve faktör yük de?erlerinin 0.51 ile 0.80 arasında de?iştiğini göstermiştir. DFA sonuçları ise, modellerden elde edilen uyum iyiliği de?erleri ve ki-kare farkları ($\Delta\chi^2$) incelendiğinde, üç faktörlü modelin, tek faktörlü alternatif modele göre istatistiksel olarak daha kabul edilebilir ve üstün düzeyde olduğunu kanıtlamıştır. Son olarak, ölçe?in birleşim (convergent) ve ayrışım (discriminant) geçerlikleri de?erlendirilmiş ve ölçek geliştirme süreci başarıyla tamamlanmıştır.

Güvenilirlik

Türkçe ?? Zanaatkârl??? Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach Alfa (α) katsayısı kullanılarak yüksek düzeyde tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre ölçek, tüm boyutlarında kabul edilebilir sonuçları göstermektedir.

Genel Tüm Ölçek (27 ifade için): $\alpha = 0.92$

Bili?sel Zanaatkârl?k Boyutu (9 ifade için): $\alpha = 0.90$

?likisel Zanaatkârl?k Boyutu (9 ifade için): $\alpha = 0.88$

Görev Zanaatkârl??? Boyutu (9 ifade için): $\alpha = 0.81$

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal doğrulaması, hem KFA hem de DFA ile yapılmıştır. Ke?fedici **faktör analizleri**, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu olarak üç temel boyutta gruplandı?n? göstermiştir. Faktör yük de?erlerinin yüksek olması (0.51-0.80), maddelerin ilgili alt boyutları güçlü bir şekilde temsil ettiğini teyit etmektedir.

Üç faktörün birlikte açıkladıkları toplam varyans oranı %53.022 olarak belirlenmiştir. Faktörlerin varyansa katkıları ise şöyledir: Bili?sel Zanaatkârl?k %19.277, ?likisel Zanaatkârl?k %18.349 ve Görev Zanaatkârl??? %15.369. Bu sonuçlar, ölçe?in Türkiye örnekleminde **i? zanaatkârl??? yapıları**na başarıyla bir şekilde ayrıştırdığını göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Type: Geli?tirme

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (27 Madde)

Language Available: Türkçe

Population Group: Çal??anlar (Örgütlerde görev yapan yeti?kinler)

Age Group: Yeti?kin Çal??an Popülasyonu

Population Details: Ölçek geli?tirme çal??mas?nda iki ayr? örneklem kullan?lm??t?: Ke?fedici analiz için 247 çal??an ve do?rulay?c? analiz için 688 çal??an.

Test Methodology: Yan?tlar, Kesinlikle Kat?lm?yorum (1)'den Kesinlikle Kat?l?yorum (6)'ya uzanan alt?l? **derecelendirme sistemi** (Likert Tipi) kullan?larak toplanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

?? zanaatkârlı???, örgütsel psikoloji, i? tatmini, ölçek geli?tirme, psikometri, yap? geçerli?i, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: N/A (Kaynakta belirtilmemi?tir)

Affiliation Email addresses: meltemyavuz1602@gmail.com (Sorumlu Yazar: Meltem Yavuz)

Correspondence Address: N/A (Kaynakta belirtilmemi?tir)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2019

Sorumlu Yazar: Meltem Yavuz

?leti?im: meltemyavuz1602@gmail.com

?zinler ve Ücret: Ölçe?in bilimsel ve ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Yavuz, M., ve Artan, ?. E. (2019). ?? zanaatkârl??? (job crafting) kavram?: Türkçe ?? Zanaatkârl??? Ölçe?i'nin geli?tirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi ??letme Fakültesi Dergisi*, 20(1), 95-125. (Makale Linki: dergipark.org.tr)

The original PDF can be downloaded here: turkce-is-zanaatkarligi-job-crafting-olcegi-toad.pdf

Türkçe ?? Zanaatkârl??? (Job Crafting) Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML? NOT: Ölçe?in 27 maddesi orijinal kaynakta tam metin olarak sunulmam??t?r. Maddelere ula?mak için lütfen referans makaleye (Yavuz & Artan, 2019) veya sorumlu yazara ba?vurunuz. Ölçek, 9 görev zanaatkârl???, 9 ilikisel zanaatkârl?k ve 9 bili?sel zanaatkârl?k maddesi olmak üzere toplam 27 maddeden olu?maktadır.